

Sampo Seppänen
2.10.2023

Työ- ja elinkeinoministeriö
Viite: VN/22730/2023

Energiateollisuus ry:n lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023-2027 annetun asetuksen muuttamisesta

Tausta

Asetusmuutoksen tavoitteena on saattaa energiatukiasetus vastaamaan niitä muutoksia, jotka on tehty komission asetukseen (EU) 651/2014 (ns. yleinen ryhmäpoikkeusasetus) komission asetuksella (EU) 2023/1315. Samalla tehtäisiin joitakin lähinnä kielellisiä tarkennuksia asetuksen selkeyttämiseksi. Ehdotettu asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.

Lausunto

Energiateollisuus ry (ET) kiittää mahdollisuudesta lausua kyseiseen asetusluonnokseen ja toteaa asiasta seuraavaa:

Pidämme positiivisena, että ehdotetuilla muutoksilla pyritään selkeyttämään sellaisia hankkeita, joiden tavoitteena on uusiutuvan vedyn tai siitä jalostetun polttoaineen tuotanto sekä edistetään sähkö- ja lämpövarastojen sekä hukkalämmön hyödyntämishankkeiden tukemista koskevia edellytyksiä.

Ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artiklan nojalla on mahdollista tukea hiilidioksidin talteenottohankkeita. Tämä tuodaan esiin myös lausuntopyyntöön ohessa toimitetussa muistiossa. Energiatukiasetuksen luonnoksessa on jätetty hiilidioksidin talteenottohankkeet pois erillisestä hankekategoriasta. Perusteluna tälle on esitetty hankkeiden vähäisyys. Hallitusohjelmassa asetetaan kuitenkin odotuksia hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen suhteellisen nopealla aikataululla. Mahdollisuus hiilidioksidin talteenottohankkeiden tukemiseen tulee olla ja se olisi hyvä tuoda esiin myös itse asetuksessa.

ET kiinnittää huomiota myös energiatukiasetuksessa oleviin epäkohtiin, jotka tulisi korjata:

1. Energiatukien tulee olla teknologianeutraaleja

Kohdassa 5 § (tuettavat hankkeet) on lista teknologioista ja tuotantomuodoista, joille tukea ei voida myöntää. Valtion ei kategorisesti pitäisi sulkea mitään tuotantumuotoa, joilla saavutetaan ympäristöhyötyjä asetuksen tavoitteiden puitteissa, pois tuen piiristä. Erilaiset vähähiilisyttä ja energiatehokkuutta edistävät innovaatiot ja teknologiaratkaisut kehittyvät myös eri tuotantomuodoissa. Eri tuotantumuotojen poissulkeminen kategorisesti energiatuen piiristä ei ole hyvän innovaatiopolitiikan mukaista ja voi heikentää Suomen energia- ja ilmastopolitiikan tavoitteiden saavuttamista.

- Energiatukea tulee olla lähtökohtaisesti mahdollista myöntää kaikille mahdollisille tuotantumuodoille ja teknologioille, joilla voidaan edistää vähähiilisen energian tuotantoa, energiansäästöä tai energian tuotannon tai käytön tehostamista, hukkalämmön hyödyntämistä tai muutoin energijärjestelmän muuttumista vähähiiliseksi.

2. Tukea ei pidä rajata pelkästään uusiin investointeihin

Asetusluonnoksen 5 §:n mukaan energiatukea voidaan myöntää vain sellaiseen uusiutuvan energian investointihankkeeseen, jossa investoidaan uuteen laitokseen.

Aiemmin tuen rajaamista uusiin laitoksiin on perusteltu ryhmäpoikkeusasetuksen 41 artiklan 5 kohdalla, jonka mukaan investointitukea saisi myöntää ainoastaan uusille laitoksille.

- Ryhmäpoikkeusasetus on tältä osin muuttunut ja nykyisessä ryhmäpoikkeusasetuksen 41 artiklan 5 kohdassa todetaan, että "investointitukea saa myöntää uudelle tai uudistetulle kapasiteetille." Tämä tulee huomioida myös kotimaisessa asetuksessa.

Emme näe korvaus- tai tehostamisinvestointien rajaamista kategorisesti tuen ulkopuolelle järkevänä. Monet energijärjestelmään tehtävät investoinnit korvaavat jotain muuta tuotantoa järjestelmässä tai uudella teknologialla korvataan jotain vanhaa teknologiaa. Tällainen uusi teknologia voi liittyä esimerkiksi energiatehokkuuden parantamiseen tai uusiutuvan energian lisäämiseen. Uuden teknologian kehittämisen ja demonstroimisen näkökulmasta ei tule olla merkitystä tehdäänkö sitä täysin uusissa investoinneissa vai korvaten olemassa olevia laitoksia, laitteita tai järjestelmiä.

Lisäksi uuden laitoksen sijoittuminen jo olemassa olevan laitoksen osaksi, tulee olla tukikelpoinen, kuten TEM:in energiatukiasetuksen muistiossa (2.3.2023) on todettu.

Lisätietoja: Sampo Seppänen, sampo.seppanen@energia.fi, 050 340 7716